שפתיו נהוי מעשה גבי מגדף אמר רבא שאני מגדף הואיל וישנו בלב אבל בעלמא עקימת שפתיו הוי מעשה מתיב רבי זירא יצאו עדים זוממין שאין בו מעשה ואמאי הא על פי כתיב בהן אמר רבא שאני עדים זוממין הואיל וישנן בראייה: **האוכל חלב:** ת"ר [1]כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו לחייב על כל אחת ואחת דברי ר' ישמעאל וחכ"א אינו חייב אלא אחת נימא בהא קמיפלגי דר' ישמעאל סבר לוקין על לאו שבכללות ורבנן סברי אין לוקין על לאו שבכללות לעולם סבר ר' ישמעאל אין לוקין על לאו שבכללות ושאני הכא דמייתרי ליה קראי נכתוב קרא כל חלב לא תאכלו שור וכשב ועז למה לי ש"מ לחלק ורבנן אי לא כתיב שור וכשב ועז ה"א אפילו חלב חיה במשמע להכי כתב שור כשב ועז למימרא דחלב שור וכשב ועז הוא דאסור אבל דחיה שרי שפיר קאמרי ליה אלא היינו טעמא דרבי ישמעאל דקסבר א"כ לכתוב כל חלב שור לא תאכלו כשב ועז למה לי ש"מ לחלק ורבנן סברי אי כתב רחמנא כל חלב שור ה"א נילף שור שור מסיני מה גבי סיני חיה ועוף כיוצא בהן אף גבי אכילה חיה ועוף כיוצא בהן להכי כתב רחמנא שור וכשב ועז למימרא דהני דאסור אבל חיה ועוף שרי שפיר קא"ל אלא היינו טעמא דקסבר נכתוב כל חלב כשב לא תאכלו א"נ כל חלב עז לא תאכלו שור וכשב ועז למה לי ש"מ לחלק ורבנן סברי אי כתב כל חלב כשב ה"א חלב כשב אסור ושור ועז שרי וכ"ת מאי אולמיה דכשב משום דנתרבה באליה וכדתנא ר' חנניא למה מנה הכתוב אימורין בשור ואימורים בכשב ואימורים בעז דכתיב [2]אך בכור שור וגו' צריכי דאי כתב שור ה"א כשב ועז לא ילפינן מיניה דאיכא למיפרך מה לשור שכן נתרבה בנסכים נכתוב רחמנא בכשב ונילף שור ועז מכשב איכא למיפרך מה לכשב שכן נתרבה באליה נכתוב רחמנא עז ונילף שור וכשב מיניה איכא למיפרך מה לעז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים מן חד לא ילפינן נכתוב תרתי ונילף חדא מתרתי הי דין נילף שור מכשב ועז איכא להון פירכא מה לכשב ועז שכן נתרבו אצל הפסח לא נכתוב כשב ונילף משור ועז איכא להון פירכא מה לשור ועז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים לא נכתוב עז ונילף משור וכשב איכא להון פירכא מה לשור וכשב שכן יש בו צד ריבוי הלכך לא ילפי מהדדי שפיר קא"ל אלא לעולם טעמא דרבי ישמעאל כדאמרינן מעיקרא דאם כן נכתוב כל חלב ולישתוק מאי אמרת האי דכתב שור וכשב ועז למשרי חלב חיה הא כי כתב קרא בעניינא דקדשים ודבר למד מעניינו מכלל דרבנן סברי לא ילפינן דבר למד מעניינו לא דכולי עלמא ילפינן דבר הלמד מעניינו והכא בהא פליגי רבי ישמעאל סבר למידין לאו מלאו בין מלאו ובין מלאו דכרת (דכל חלב שור וכשב ועז מלאו [3]דחוקת עולם לדורותיכם בכל מושבותיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו דכתיב בעניינא דקדשים ובקדשים לא אית בהון חיה אף כל חלב שור כי כתיב ליה סתמא ליכא לספוקי בחיה הלכך שור וכשב ועז לחלק הוא דאתא לחייב על כל אחת ואחת וילפינן לאו דכל חלב ולאו דחוקת עולם מכרת [4]דכי כל אוכל חלב מן הבהמה אשר יקריבו ממנה מה ההוא לחלק אף הדין לחלק) ורבנן לאו מלאו ילפינן לאו מכרת לא ילפינן ואיבעית אימא היינו טעמייהו דרבנן כדאמר ליה רב מרי לרב זביד אלא מעתה אליה דחולין תיתסר אמר ליה עליך אמר קרא [1]כל חלב שור וכשב ועז דבר השוה בשלשתן בעינן וליכא הלכך כי אתא שור וכשב ועז למישרי אליה דחולין הוא דאתא ור' ישמעאל אמר לך א"כ לימא קרא כל חלב שור וכשב עז למה לי ש"מ לחלק א"ר חנינא מודה רבי ישמעאל לענין קרבן שאין מביא אלא חטאת אחת מ"ט דלא דמי הדין לאו ללאו דעריות ת"ר ועשה אחת ועשה הנה לחייב על כל אחת ואחת שאם אכל חלב וחלב שם אחד בשני העלמות חייב שתים שתי שמות בהעלם אחת חייב שתים א"ל רמי בר חמא לרב חסדא בשלמא שם אחד בשני העלמות חייב שתים משום דהעלמות מחלקין אלא שני שמות בהעלם אחת אמאי חייב שתים הא בעינן העלמות מוחלקין וליכא א"ל הכא במאי עסקינן כגון דאכל חלב דנותר דמחייב משום נותר ומשום חלב א"ל א"כ ניחייב נמי משום קודש אלא אמר רב ששת כגון דאכל חלב דהקדש ור' יהודה היא דתניא אכל חלב נבלה אכל חלב מוקדשין חייב שתים ר' יהודה אומר חלב מוקדשין לוקה שלש מחייכו עלה במערבא ונוקמה כגון חלב דשור וכשב ועז ור' ישמעאל היא דאמר לוקה שלש אלמא

רש"י

יצאו עדים זוממין. בתורת כהנים גבי פר כהן משיח והכי אמרינן אחר שריבינו דברים שהן בעבודת כוכבים ודברים שאינן בעבודת כוכבים יכול שאני מרבה המסית והמדיח ועדים זוממין ת"ל ועשה יצאו אלו שאין בהן מעשה יצאו מכלל חטאת: **והא על פי כתיב בהו.** ונימא עקימת פיו הוי מעשה: גיליון **הא על פי כתיב** והיכי אמרת אבל בעלמא הוי ביה מעשה: **הואיל וישנן בראייה.** עיקר עדותן בראיית העין שמעידין מה שראו הילכך לא חשיב מעשה: **חייב על כל אחת ואחת.** מלקות אם אכלן בהתראה אחת: **לוקין על לאו שבכללות.** על כל אחד ואחד: **ורבנן סברי אין לוקין.** ואי תיקשי לא לילקי אפילו חדא דחדא מיהא לקי: **ויליף שור שור משבת.** למען ינוח שורך (שמות כג) מה התם חיה ועוף כיוצא בו דהכי מוקמינן בב"ק בפרק שור שנגח את הפרה (דף נד: ע"ש): **כל חלב כשב.** דליכא השתא ג"ש: **שור נתרבה בנסכים.** חצי ההין יהיה לפר: **עז נתרבה בעבודת כוכבים.** ביחיד: **חד מתרי.** הלל השוה שבהן שהן מין בהמה וחלבו אסור ואימורי בכוריהם קריבים: **נתרבו אצל עבודת כוכבים.** פר בצבור ועז ביחיד: ה"ג **מה לשור וכשב שכן יש בהן ריבוי אצל מזבח.** שור בנסכים וכשב באליה אבל עז אין בקרבנו ריבוי אצל מזבח: **הא כי כתיב קרא בעניינא דקדשים כתיב.** דכתיב (ויקרא ז) כי כל אוכל חלב מן הבהמה וגו' והואיל ובעניינא דקדשים כתיב ודאי אין חיה נוהגת בהו הלכך לא איצטריך שור וכשב למישרי חיה: **מכלל דרבנן סברי לא ילפינן.** לאו דכל חלב מעניינו בתמיה: **דכולי עלמא ילפינן דבר למד מעניינו.** בעלמא אבל הכא לאו עניינו דהאי לאו והאי כרת: **והכא בהא קמיפלגי כו'** גירסא זו הכתובה בספרים משובשת היא ועל ידי פרשנים טועין שלא היו בקיאין בשמועה ופירשוה בשיבוש בתוך הגירסא וכך הלעה ולא יותר **והכא בהא קמיפלגי מר סבר למידין לאו מלאו ולאו מכרת ומר סבר לאו מלאו ילפינן לאו מכרת לא ילפינן.** והכי פירושא ר' ישמעאל סבר למידין דבר מעניינו בין לאו מלאו בין לאו מכרת: **ורבנן סברי לאו מלאו.** למידין זה מזה כשהן בפרשה אחת דבר למד מעניינו כי ההיא דבשר בחלב השנויה בפ' כל הבשר (חולין קטו:) לא תאכלנו בבשר בחלב הכתוב מדבר אבל לאו מכרת כעין הכא לא ילפינן דבר

תוספות

למד מעניינו הלכך אי לא כתיב שור וכשב ועז ה"א חיה במשמע: **ואי בעית אימא טעמייהו דרבנן.** משום דהאי שור וכשב ועז מיבעי להו לכדרב מרי: **אליה דחולין תיתסר.** דחלב איקרי בפרק כל הבשר (חולין קיז.): **משום בשלשתן.** שנקרא חלב בשלשתן ואליה לא איקרי חלב אלא בכשב: **א"כ נכתוב כל חלב שור וכשב.** ומהתם ממעיטנא אליה דבעינן דבר השוה בשניהן: **לאו דעריות.** להכי נקט עריות דאיכא מילי טובא ואיכא לאו בכל חדא: **מאחת מהנה.** משמע מאחת חייב הנה כמה חטאות: **חלב וחלב.** שני זיתי חלב: **שם אחד.** חלב הכליות או חלב הדקין שם אחד. בהעלם אחד ל"ג: **שני שמות.** כזית מעל הכוליא וכזית מעל הדקין: **דהעלמות מחלקין.** דכיון דנודע לו בינתים הרי הן שתי שגגות וחטאת בידיעה תלה רחמנא דכתיב (ויקרא ד) או הודע אליו: **חלב דנותר.** דאיכא שתי שגגות משתי כריתות חלב ונותר וחייב שתי חטאות: **ניחייב נמי משום קדש.** אשם מעילות: **אלא אמר רב ששת כגון שאכל חלב דקודש.** ולעולם משום חלב חייב שתים ולהכי לא חשיב אשם מעילות אלא של שם אחד ורבי יהודה היא דמחייב אחלב מוקדשין שתים משום חלב ושני שמות דקתני משום דבחלב מוקדשין כתיבי תרי קראי: **חלב נבלה לוקה שתים.** משום חלב ומשום נבלה. והמוקדשין משום חלב ומשום זרות: **ג'.** ב' משום חלב כדמפ' לקמן [ע"ב] וא' משום זרות: **ונוקמה.** להא דלעיל דקתני ב' שמות כלומר משתי בהמות משני מינין ור' ישמעאל היא: **לענין קרבן.** ובריית' דלעיל בקרבן קמיירי דגבי חטאות כתיב ועשה מאחת מהנה: **הכ"ע.** הא דקתני ב' שמות כגון שאכלן בב' תמחוין ב' מאכלין דהיינו ב' שמות כגון תבשיל וצלי: (ל"א **חייב ב'.** א' משום חלב וא' משום קדש אשם מעילה ודלא כר' יהודה דמחייב משום חלב שתים משום ב' לאוין דכתיבי בחלב בתרי פסוקי): **דרבי יהושע.** בפרק אמרו לו (לקמן טו:): **תרי קראי.** חד בקדשים חוקת עולם וחד בין בחולין בין בקדשים הילכך בחלב המוקדשים איכא שני לאוין משום חלב וחלב חולין נפקא ליה לר' יהודה כדאמרינן בפ' אלו עוברין (פסחים מג.) כי כל אוכל חלב מן הבהמה אין לי אלא חלב תמימין הראוי ליקרב חלב בעלי מומין מנין תלמוד לומר כל חלב חולין מנין תלמוד לומר כי כל:

תוספות **הואיל וישנן בראיה.** תימה מאי משני ממסית ומדיח ותירץ רבינו נסים במגילת סתרים דכיון דמגדף ישנו בלב כל הני נמי הכי הוא אבל עדים זוממין דאינן בלב אצטריך לשנויי דישנו בראיה ובספרו כתב עדים זוממין הואיל וישנו באם פי' באם לא יגיד ומפרש בפרק שבועת העדות דאין מתחייבין אלא בב"ד ולהכי מעקימת שפתים לא מחייבי דלא"כ אפי' חוץ לב"ד נמי והגדתן לחוד דהיינו פיהן לא גרמא להו אבל בעלמא דמחייב ע"פ דבורן לחוד עקימת שפתיו הוי מעשה: **שור וכשב ועז למה לי ש"מ לחלק.** תימה מאי לריך ג' לחלק בחד סגי:

מסורת הש"ס

א) סנהדרין סה: [ע"ש ברש"י], ב) [גי' הרי"ף סופ"ז דסנהדרין באיה עי"ש], ג) [לקמן ע"ב ה. פסחים כד. מא: ב"מ קטו: סנהדרין סג. מנחות נח: תמורה ז:], ד) גי' רש"י משבת וע' בב"ש ובה"ז, ה) [בכורות ה: ע"ש], ו) [חולין קטו: קמ. סנהדרין פו.], ז) לפירש"י צ"ל לאו מלאו ולאו מכרת, ח) כל זה מוחק רש"י, ט) [חולין קיז.], י) סנהדרין סב. שבת ע., כ) [ויקרא דבורא דחובה פרק א], ל) [במדבר כח], מ) [במדבר טו], נ) [שם טו], ס) [ויקרא ג], ע) עיין בב"ש ובה"ז, פ) מכאן שייך לע"ב, צ) [ויקרא ד],

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ: ויקרא ז כג
2. אַךְ בְּכוֹר שׁוֹר אוֹ בְכוֹר כֶּשֶׂב אוֹ בְכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶת דָּמָם תִּזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת חֶלְבָּם תַּקְטִיר אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַייָ: במדבר יח יז
3. חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם לֹא תֹאכֵלוּ: ויקרא ג יז
4. כִּי כָּל אֹכֵל חֵלֶב מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיב מִמֶּנָּה אִשֶּׁה לַייָ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מֵעַמֶּיהָ: ויקרא ז כה

הגהות הב"ח

(א) גמ' נכתוב תרתי ונילף חד מתרין הדין: (ב) שם לא ריבוי אצל מזבח הילכך לא ילפי: (ג) רש"י ד"ה ורבנן וכו' ואי תיקשי אפי' חדא נמי לא נילקי דמ"מ כיון דכתיב לאו מיהא לקי: (ד) ד"ה הא כי כתיב וכו' למישרי חיה אלא לחייב על כל אחת הס"ד:

רבינו גרשום

דסבר מותר לעובדה [משום] שאינו עושה אלא מאהבה של שלטון או מיראה וזדון

עין משפט נר מצוה

טז א מיי' פ"ז מהלכות מאכלות אסורות הל' א טוש"ע יו"ד סי' סד סעי' א:
יז ב מיי' פ"ב מהלכות מעשה"ק הלכה ד:
יח ג מיי' שם פ"א הל' יח:
יט ד מיי' שם הל' ה:
כ ה ו ז מיי' פ"ו מהל' שגגות הל' ד:
כא ח מיי' פ"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה ב:

קסברי רבנן לאו דחקה עולם בקדשים. דהא בעניינא דקדשים כתיב ולאו דכל מלב בחולין ולא בקדשים: ה"ג **אבל דחולין דאסור חלבו אימא לא.** והכי פירושא אבל חולין דקיני אימא לא אסיר חלבו. דאסור חלבו אימא לא כלומר אימא לא אסור חלבו ולשון הפוך היא לשון גרסא ירושלמית: **חלב מוקדשין הוסר מבלנו.** דהא אליה איקרי חלב בכבש מז ומישמרמאי בשור ועז: **ור' יהודה סבר כי כתיב נמי כו'** (1) . כדאמרן לעיל מז): **מבלנו דרבנן לא יליפי.** בתמייה: **לאו מגלו ולאו מברא למידין.** דבר מעניינו בין לאו מגלו כגון בעבלא גבי אבר מן החי בפ' (כל הבשר)(1) (חולין קג.) בין לאו מברא כגון הכא מה ברא בקדשים אף לאו בקדשים: **ורבנן סברי לאו מגלו הוא דילפין.** כי התם אבל לאו מברא לא ילפינן הלכך בחולין כתיב. ואף גזו הספרים משובשים וכולה גרסא ליתא: **ה"ג מ"ר כל חלב וכל דם לא תאכלו ר' יהודה אומר מה דם לוקה שתים אף חלב לוקה שתים רבי יהודה אומר חלב מוקדשין לוקה שלש אמר ליה רב שיזבי לרבא** 1 בשלמא לר' יהודה היינו (מ) דכתיבי קראי 1 חקת עולם 2 כל חלב 3 שור וכשב ועז לא תאכלו מז 3 וכל זר לא יאכל 7 קדש מז הא תלתא לאוין אלא לרבנן מ"ט קסברי לאו דחוקת עולם בקדשים ולאו 3 דחלב שור בחולין וצריכי דאי כתב רחמנא בקדשים הוה אמינא קדשים הוא דחמירי דאסור חלבו אבל חולין מז אימא לא משום הכי כתב רחמנא כל חלב שור ואי כתב כל חלב שור ה"א חלב דחולין הוא דאסור משום דלא הותר מכללו 3 אבל חלב מוקדשין דהותר מכללו ה"א מדהותר 3 בשרן אישתרי נמי חלבן צריכי ורבי יהודה סבר כי כתיב 3 חלב שור (3) בעניינא דקדשים כתיב אלא מכלל דרבנן סברי לא ילפינן דבר מז הלמד מעניינו לא דב"ע [ילפינן] דבר מז הלמד מעניינו ובהא קמיפלגי רבי יהודה סבר למידין לאו מלאו ולאו מברת ורבנן סברי 3 לאו מלאו ילפינן לאו מברת לא ילפינן מז 3 (אלא לר' יהודה כל חלב וכל דם לא תאכלו למאי אתא מיבעי ליה להקיש מז 3 ד)תניא כל חלב וכל דם לא תאכלו 3 מה חלב לוקה שתים אף דם לוקה שתים 3 דברי ר' יהודה וחכ"א אין בו אלא אזהרה אחת 3 ומ"ש חלב דלוקה שתים בלא היקישא דכתב ביה תרי קראי כל חלב וכל דם לא תאכלו כל חלב שור וכשב דם נמי בלאו היקישא נילקי שתים דכתיב ביה תרי לאוין כל חלב וכל דם לא תאכלו 3 4 וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה אלא אימא מה חלב לוקה 3 שלש אף דם לוקה ג' ומאי שנא חלב דלוקה שלש דכתיב ביה (3) הלין תרי לאוין ולאו דזרות הא תלתא דם נמי 3 3 איצטריך ס"ד אמינא הואיל ואיתמעיט דם 3 מטומאה ליתמעיט מזרות קמ"ל היקישא ואלא לרבנן הקישא למאי אתא מיבעי ליה לכדתניא כל חלב וכל דם לא תאכלו 3 מה חלב מיוחד שחלבו חלוק מבשרו ואין מצטרפין זה עם זה 3 אף דם שדמו חלוק מבשרו 3 8 אוציא דם שרצים הואיל דאין דמן חלוק מבשרן מצטרפין והא מהכא נפקא מהתם נפקא 3 5 וזה לכם הטמא 3 לימד על דם השרץ (3) והשרץ שמצטרפין זה עם זה אי לאו היקישא ס"ד אמינא ה"מ לטומאה אבל לאכילה אימא לא 2 אשמעינן היקישא לאכילה (3) אמר רבינא הילכך דם נחש ובשרו מצטרפין מאי קמ"ל היינו היקישא סד"א (ד) שרץ דאיתרבי לטומאה איתרבי לאכילה נחש 2 דלא איתרבי לטומאה לא איתרבי לאכילה קמ"ל היקישא כל מילי דאין דמו חלוק מבשרו משמע אמר רבא שלש כריתות האמורות בדם (3) למאי אחת לדם חולין ואחת לדם קדשים ואחת 7 לדם התמצית (3) הניחא לר' יהודה 7 דתניא דם התמצית באזהרה ר' יהודה אומר בכרת אלא לרבנן ההיא למאי אתא ואפילו לר' יהודה (ה) כרת נפקא ליה מן כל דם דתניא רבי יהודה אומר דם מה תלמוד לומר כל דם (3) 3 אין לי אלא דם קדשים שהנפש יוצא בו (3) [שהוא מכפר] דם חולין ודם התמצית מנין ת"ל כל דם אלא אימא אחד לדם חולין ואחד לדם קדשים ואחד לדם כיסוי ואמר רבא 3 חמשה לאוין האמורין בדם למה (3) אחת לדם חולין ואחת לדם קדשים (3) ואחת לדם כיסוי ואחת לדם איברין ואחת לדם התמצית א"ר אילא ה אכל מעשר דגן ותירוש ויצהר לוקה שלש והא אין לוקין על לאו שבכללות שאני הכא דמייתרי קראי מכדי כתב רחמנא 6 ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך בפנים אין בחוץ לא ל"ל דכתב רחמנא 7 לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך ויצהרך (3) לחלק אי מההוא ה"א ה"מ בעשה אבל בלאו אימא לא אמטו להכי כתב

תוספות מודה רבי יהודה ל"ענין קרבן. מע"פ דלעיל אמר כ"מ שיש ג' לאוין וכרת אחת חילוק חטאות ביניהן דיהו דוקא בג' דבריס כגון סך ומפטם אבל בדבר אחד לא אמר חילוק: **דם** נמי ל"ילפי נ'. תימה ל"ל למימר בלאו דזרות בלא"ה מסכחת ביה דחד כתיב ביה בהדיא כל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם ומן היקישא יש עוד שניס מה חלב לוקה ג' אף דם כו' וא"כ בלא זרות איכא תלתא: **ה"מ** ל"ענין טומאה. דתמיר דשיעורו בכעדשה אבל לענין אכילה דבכזית אימא לא תימה דאימא הקישא ונגמר טומאה מטומאה מאכילה: **אלא** אימא חד לחולין. ולר' יהודה נמי חד לקדשים ודם התמצית וחד לדם חולין וחד לדם כסוי ובריתא דקתני דם חולין ודם התמצית מנין לאו דוקא דליכוי תרוייהו מחד קרא דכל: **לדם** כיסוי. מיטטריך קרא דלא נימא לא תאכלנו על האדן תשפכנו כמים דמשמע הא אין נשפך אין מיישן עליו קמ"ל:

שמיטה (שם) שאין אוכרת דם אלא בבהמה חיה ועוף כו': **דם שרץ מוזה נפקא.** דאי ללמוד לשרץ גופיה הא כתיב מ"אלה הטמאים לכם: **לטומאה.** לבעדשה: **לאכילה.** מ"בכזית: **פילך.** דאמרת כל שאין דמו חלוק מבשרו מצטרפין: **נחש נמי.** אע"ג דלאו בר טומאה הוא מצטרף דמו לבשרו לכזית לאכילה דאין מוזהרין על דמו אלא משום בשרו: **דאיצרכו לטומאה.** כדאמרן וזה לכם הטמא לימד על דם השרץ ובשרו שמצטרפין לטומאה: **ג' כריתות.** תרין בחטאי מות (3) ותד בלו את אהרן מ) : **ואפי' לר' יהודה.** לא נפקא ליה דם התמצית מחד מהנך כריתות: **דם.** הוה ליה למיכתב: **מה ת"ל לו דם.** בחטאי מות (3) אינ אינ אינ מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני וגו' אין לי שיהא בכרת אלא דם קדשים שהנפש יוצאה בו מא) שמתכפר בו שראוי לכפרה על המזבח דהא כפרה כתיבא הכא (3) ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר והני הוא דראויין לכפרה: **דם חולין ודם התמצית.** מה) לקדשים לאינס לראוין לכפרה כדאמרינן בסוף תמיד נשחט בפסחים (דף סה.): **אלא.** לעולם רבנן אלא נפקא לחולין מריבויא דקרא דכל ותע"ג אלא לא הוה כדם התמצית מיבעי להו חד כרת לדם כיסוי לדם חיה ועוף שיכסהו ומתגלה סד"א בטלה אגב אדעא ואי הדר אכלה אפרא בעלמא הוא ולא ליתייב קמ"ל: **ה' נאון.** הגך דלא אתו לדרשה חד בהדי אילא עולם וחד בלו את אהרן (שם ז) כל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם מה) וחד בחטאי מות (שם יז) דם כל בשר לא תאכלו מו) וחד בראה אכלי (דברים יב) לא תאכלו על האדן תשפכנו כמים מ) הרי ה' ודכתיב לעיל מייתי לא תאכל הנפש עם הבשר בחבר מן החי משתעי ודכתיב בתריה לא תאכלנו מוקמינן בפרק כל הבשר מו) בשחיטת חולין (דף קטו:) אזהרה לבשר בחלב ועוד כתיב בראה אכלי רק את דמו לא תאכלו מה) ומוקמינן ליה בפרק שני דבכורות (דף טו.) לחלב פסולי המוקדשים ודכתיב בחטאי מות כל נפש מכם לא תאכל דם מוקיס ליה בתורת הכהים מ) להזהיר גדולים על הקטנים: **א"ר אילא אכל מעשר.** שני של דגן ותירוש ויצהר לוקה ג' משום לא תוכל לאכול בשעריך וגו': **בעשה.** ולאו הבא מכלל עשה עשה: **נהפוב לא תוכל לאכלנו.** דהא איירי לעיל עולותיכם וזבחיכם מעשרותיכם וגו': **לחם ויקבי וכרמל.** לפני העומר: **קני.** שנתייבש בתנור: **כרמל.** שנתמולל ביד ולא הוכהב בתור: קלי וכרמל אימתו בעייהו דלא טחנו: **קלי נתרכה.** במנחת העומר דכתיב מט) גביה (ויקרא ב) קלוי באש ואף על גב דבהסוא קרא כתיב כרמל לא הוכשר אלא על ידי אור כדאמרינן במנחות (דף סו:) אבוב של מ קליות היה שם מעוקב ככברה שיהא האור שולט בכולו ולשון כרמל ומלו [שם] רך שנמלו:

מ) אלא אמאי לא תיבת אלמא נמחק: מ) ע' בחדושין: מ) בר תוטני אות א' נמחק: מ) מחלקין ל"א חייב שתים דלא כר"י דתניא אכל חלב נבלה חלב מוקדשים לוקה שתים ר' יהודה אומר שלש: מ) מן ע' בחדושין: מ) עולם כל חלב וכל דם לא תאכלו: מ) וכל זר לא יאכל קדש ע' תוס' זבחים (דף לג ע"ב תוס' מנחות דף עד ע"ב): מ) עי' בחדושין: מ) ולאו דכל חלב שור אות ד' נמחק: מ) חולין דאסור חלבו אימא ס"א חולין אימא אסור [איכא] לאו לא: מ) מ) עי' בחדושין: מ) כתיב נמי חלב: מ) דבר מעניינו תיבת הלמד נמחק: מ) למד מעניינו (אות ה' נמחק) ובהא קא (מפליגי) [מיפליגי] כאן נמי יש גרסאות משובשות בספרים ולא גרסינן לה ול"ג נמי דתנו רבנן אלא גרס' ת"ר כל חלב וכן פרש"י. תוס': מ) עי' בחדושין: מ) ילפינן ואלא לרבי בס"א מתיבת ואלא עד תיבת דתניא כל חלב אינו: מ) להקיש דתניא גירסת רש"י ת"ר: מ) תאכלו ר"י אומר מקיש דם לחלב מה: מ) שתים וחכ"א תיבות דברי ר"י ל"ש: מ) אחת מ"ש אות ו' נמחק: מ) תאכלו דחקת עולם וכל: מ) לוקה. עי' תוס' מנחות (דף עד): מ) נמי נילקי [תלתא] דכתיב ביה הלין תרי לאוין ולאו דזרות הא תלתא: מ) דם ממעילה מיתמעיט נמי מזרות: מ) ע' בחדושין: מ) אף דם שדמו כו' מ) קלה כו' הילכך מצטרפין זה עם זה שהרי שם אחד להן הילכך דם מ) נחש ובשרו מצטרפין דאין מוחזר על דמן משום דם כדאמרינן בפרק דם

מ) [ל"ל אלעזר], מ) [לקמן יב: שבת עח.], מ) [לקמן טו:], מ) [ל"ל כי קתני הם הם וע' תוס' זבחים לג.: ד"ה הכהן בתרומה], מ) [כס"ק מ"ז], מ) כ"מ נמי נילקי ג' דאיתא ביה הלין תרין ולאו דזרות, מ) [גי' רש"י ממעילה], מ) [גי' העיון בעתר דם ג' רבי אומר מה חלב וכו' ע"ש שהאריך בפי' הסוגיא זו], מ) מעילה ח., מ) [תוספתא כריתות פ"ב הי"ב זבחים לה.] בפחים סה. חולין עד:, מ) [לקמן כב. ע"ש] [נ"ל לפי שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר], מ) [גי' תוס' בכורות טו. ד"ה רק], מ) [נ"ל], מ) נ"ל בלי הנאה, מ) נ"ל תמורה, מ) נ"ל שרץ, מ) [ויקרא יא], מ) [ויקרא יא], מ) [ויקרא ז], מ) [ויקרא ז], מ) [שם], מ) [שם], מ) [מסר לפניו לאו אחד אבל המזבחי העתיק דברי רש"י דהכא וחד בראה רק הדם לא תאכלנו ועוד חד בראה לא תאכלנו על האדן תשפכנו כמים הרי ה'], מ) [אחרי פרשה ה] [וביבמות קיד.], מ) מבלן שיך לעמ' הבא,

הגהות הב"ח

(א) גמ' בשלמא לרבי יהודה סיינו טעמא דכתיבי ב' קראי: (ב) שם כי כתיב אלה שור נמי בעניינא: (ג) שם דכתיב ביה בחולין תרי לאוין ולאו דזרות בדם נמי כתיב הא מלבא חד"א כל"ל: (ד) שם חד"א דם שרץ דאיתרבי: (ה) שם ואפי' לר' יהודה מן כרת נפקא ליה מן כל דם. כ"ג בתמיה וכי מן כרת מ' דב' כריתות נפקי לא והכי מן כל דם ס' כו': (ו) רש"י ד"ה ור' יהודה סבר כי כתיב נמי כו' ואחב חולין בר' כדאמרן לעיל. כ"ג ר"ל מפסוק כי כל: (ז) ד"ח מ"ש מלב וכו' בלא הקישא כו' דם נמי כתיבי תרי קראי כדלומר אי הוה כתיב:

גליון הש"ם

גמ' וכל זר. ע' זבחים לג ע"ב תד"ה הכהן. וכפנועות כד ע"ב תד"ה וכהי: רש"י ד"ה לאכילה בבזיה. ע' רש"י ביומות קיד ע"ב ד"ה משום. ובע"ז סט ע"א ברש"י ד"ה אמרינוהי:

מוסף רש"י

שמצטרפין זה עם זה. לכעדשה לטומאה (מעילה יז.). **דם התמצית.** של חולין ושל קדשים, **באזהרה.** בלאו דלא כרת, דכתיב כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא וגו' עד כל אוכליו יכרת, יצא דם התמצית שאינו דם הנפש (פסחים סה.). **בכרת.** דנפקא ליה מרבויא דכל דם (חולין עד:). **ר' יהודה אומר דם.** הוה מצי למיכתב, מה תלמוד לומר כל דם ומכתיב וגו' (כריתות כב.).

רבינו גרשום

ואי למאן דמיתי לה בהיקישא ללאו דאמר קרא שם תעלה עולותיך ושם תעשה היינו שחיטה מדכתיב בהדי הדדי ש"מ להיקישא דמקיש שחיטה להעלאה מה העלאה לא ענש אלא א"כ הזהיר כו' כדאמרן והיינו תרי לאוין נמי ופשיטא דמחלקי ואי אמרת הא כתיב לאו בשחיטה דכתיב ולא יובחו עוד את זבחיהם ההוא בזובח בהמה למרקוליס מוקמינן לה: אלא דילמא ב' מיתות ולאו אחד מיבעיא לך אי מחלקן לך מיתות לחטאות ומאי היא אוב וידעוני דכתיב בהו ב' מיתות מות יומתו באבן יגמו אותם ולאו אחד דכתיב לא ימצא בך וגו' ושואל אוב וידעוני א"ל אין א"ל ר' זירא הא פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש אי מיחלקי אי לא דתנן בסנהדרין בעל אוב וידעוני גבי סקילה וגבי כריתות לא תני ידעוני אבל אוב בלבד ומ"ש דלא תני ידעוני א"ר יוחנן הואיל ושניהם בלאו אחד דלא ימצא נאמרו כיון דאין בהן אלא לאו אחד אינן חולקין להכי תני חד: וניתני ידעוני במתניתין ולא ניתני בעל אוב מאי שנא דתני בעל אוב: קסבר הואיל ובו פתח הכתוב דבכל התורה מקרים בעל אוב לידעוני: וריש לקיש אמר הואיל ואין בו מעשה. בידעוני אלא שמניח עצם ידוע בפיו והוא הענפס מדבר מאליו בלא הקשת שפתיו הלכך לית ביה חילוק הא אי הוה ביה מעשה הוו חולקין אע"ג דלאו אחד: ריש לקיש מ"ט לא אמר כר' יוחנן. כדקאמר ושניהם בלאו אחד נאמרו ושוו בהדדי ולית בהו חילוק: אמר רב פפא. קסבר ריש לקיש דהא חלוקין הן במיתות מות יומתו חלוקין הן לחטאות אי הוי מעשה בידעוני: ור' יוחנן. אמר לך חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה בקרבן דחטאת אמאי אתי על לאו. חלוקה דלאו אי הוו בהו תרי לאוין הויא חלוקה לקרבן השתא כיון דלית להו אלא לאו אחד ושני מיתות חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה: חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה. דמאחר שמת אינו חוזר ומת ולהכי תני לה לתרוייהו דסד"א לא לימות עד דעביד תרוייהו קמ"ל דהי דעביד חייב סקילה: ור' יוחנן מ"ט לא אמר כריש לקיש. דמשום ההוא טעמא

לחם ישנו במנחות דלחם הפנים איקרי מנחה [כ] ומתי הלחם של עצרת דכתיב בהו (במדבר כח) בהקריבכם מנחה חדשה: **שכן איסגנו בעייייהו.** הלכך לא מצית יליפת לה דהא כי אתמרינן מה לקלי דאיתיה בעייניה ליכא למימר כרמל יוכיח: **שכן נתרבו אצל מנחות.** וכי פרכת מה לקלי שכן נתרבה על ידי מנחות ליכא למימר לחם יוכיח: **הפגול ג' מגופי תורה.** דחייבין עליו כרת ולא למדוה הכתוב שיהא בכרת אלא נאמר בקדושים תהיו ואוכליו עונו ישא ועש"ג דכתיב ביה פגול לא כפיגול גמור קמיירי אלא במחשב בשמיטה חוץ למקומו דהכי דרשינן בתורת כהנים [ל] **ובשמיטת קדשים** (זבחים כח:) אם אינו ענין לחוץ לזמנו תנהו ענין לחוץ למקומו וליכא למימר דהאי כרת עליה קאי דכתיב בפגול גמור בגו את אהרן והנפש האוכלת ממנו עונה תשא ודרשינן בתורת כהנים [מ] ממנו עונה תשא ולא מחברו דהיינו חוץ למקומו דכתיב בה מחשבה ולא מחבר דכתיב: **נאמר לאן.** בגו את אהרן בפגול גמור והנפש האוכלת וגו' דכתיב לא יחשב דהיינו פגול גמור חוץ לזמנו: **ונאמר לכן.** גבי נותר בפרשת קדושים תהיו ואוכליו עונו ישא וגו' מה (כאן) [להלן] בקדושים תהיו כרת דכתיב ונכרת: **ולא למדו הכתוב.** לנותר בכרת אלא בגזירה שוה דלא יליפינן דהאי כרת דקדושים תהיו בנותר קמיירי דהא בתר דקדושים תהיו נותר דכתיב ומשמע דעליה קאי אלא משום דאתיא קדש קדש: **כתו מאנוסתו אחד מגופי תורה.** דבשריפה: **אחיה הנה הנה.** כתיב באשתו (ויקרא יח) ערות אשה ובתה לא תגלה דמשמע בתה ממנו ובתה מאחר שיפיה דקרא שארה הנה זמה היא וכתיב (שם) ערות בת בנך או בת בתך ובאנוסה כתיב דהא בת בתו מאשתו נפקא לן מקרא דלעיל ערות אשה ובתה [כ] ובתו לא כתיבא באנוסתו אלא אחיה הנה הנה מאשתו כתיב באנוסתו שארה הנה זמה היא וכתיב באנוסתו כי ערותך הנה [מ] מה התם כתיבא בתו דכתיב

[2] והנפש האוכלת ממנו עונה תשא מה [נ] להלן

כרת [1] אף כאן כרת א"ר סימאי לעולם אל תהי גזירה שוה קלה בעיניך שהרי נותר אחד מגופי תורה [ד] ולא לימדו הכתוב אלא מג"ש מאי היא יליף קדש קדש [פ] ואוכליו עונו ישא כי את קדש ה' חלל וכתיב [3] ושרפת את הנותר באש [צ] כי קדש וגו' אמר אביי לעולם אל תהי ג"ש קלה בעיניך שהרי [ק] כתו מאנוסתו [ר] הן הן גופי תורה ולא לימדה הכתוב אלא מג"ש [ש] דאמר רבא אמר לי ר' יצחק בר אבדימי אתיא הנה הנה לאיסורא אתיא זמה זמה לשרפה אמר רב אשי אל תהי ג"ש קלה בעיניך שהרי נסקלים הן הן גופי תורה ולא לימדה הכתוב אלא מג"ש דתניא [ת] נאמר כאן דמיהם בם ונאמר באוב וידעוני דמיהם בם מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה: המפטם את השמן כו': ת"ר [א] המפטם [ב] את השמן ללמוד בו [ג] [או] למוסרו לציבור פטור לסוך חייב והסך ממנו פטור לפי [ד] ישאין חייבין אלא על סיכת שמן המשחה שעשה משה בלבד אמר מר ללמוד בו [או] ע"מ למוסרו לציבור פטור מנלן אתיא [ה] מתכונתו מן במתכונתה דקטרת וכתיב לגבי קטרת [4] לא תעשו [ו] לכם לכם הוא דאסור אבל למוסרו לציבור פטור גבי שמן נמי למוסרו לציבור פטור ותיהדר קטרת [ז] ונילף משמן מה שמן כי מפטם לחציין פטור אף קטרת נמי כי מפטם לחציין פטור אלמה [ח] אמר רבא קטרת [ט] שפטמה לחציין חייב שמן שפטמו לחציין פטור אמר לך רבא גבי שמן כתיב ובמתכונתו לא תעשו כמוהו כמוהו הוא דאסור אבל חציו שפיר דמי גבי קטרת [י] דכתיב והקטרת אשר תעשה כל עשייה דקטרת אפשר דמקטיר פרס שחרית ופרס בין הערבים ת"ר [כ] שמן המשחה מר דרור ה' מאות קדה ה' מאות קנמן בשם ה' מאות וקנה בשם חמשים ומאתים נמצאו כולם אלף ושבעה מאות וחמשים [יא] תנא מניינא קמ"ל תנא הא קא קשיא ליה אימא קנה בשם כקנמן בשם מה קנמן בשם מחציתו בחמשים ומאתים אף קנה בשם מחציתו חמשים ומאתים דהוו להו תרין אלפים ואימא ה"נ אם כן נכתוב קרא קנמן בשם וקנה בשם מחצה ומחצה חמשים ומאתים אמר ליה רב פפא לאביי כשהוא שוקל בהכרע הוא שוקל או עין בעין הוא שוקל אמר ליה רחמנא כתב בד בבד ואת אמרת בהכרע [לא] והאמר רב יהודה הקב"ה יודע [יב] הכרעות אלמא דאית בהו הכרע אלא אמר רב יהודה דקנמן בשם אמאי מייתי מחציתו דחמש מאות חמשים ומאתים בחד זימנא וחמשים ומאתים בחד זימנא כיון דכולהון ה' מאות הויין נייתי ה' מאות בבת אחת ש"מ מדקמייתי לה לקנמן בשם בתרי זימני הכרע אית ביה והקב"ה יודע בהכרעות ומאי בד בבד אמר רבינא [לב] משלקו [יג] העיקרין דברי ר' יהודה א"ל רבי יוסי והלא לסוך העיקרין אינו סיפק [לג] כיצד עושה הביאו העיקרין ושלקום [לד] במים והציף עליהן שמן [לה] המשחה וקלט את הריח וקיפחו אמר לו ר' יהודה וכי

תוספות א"ב לבתוב קרא לא תוכל לאכלם. ולא מצי למימר מדסיר ליה למימר דגבך לחוד דאכל חד וחד איכא פירכא דגן שנתרבה אצל מלה ותירוש בנסכים וילפר מנחות ל"א ומתירוש וילפר לא אתי דגן שכן יש כהן לא ריבוי אצל מזבח אך קשה לדיסתוב דגן ותירוש ולימי הך מיעייהו: **אימא** קלי דמייתר נחייב חדא וכו'. לעיל גבי חלב שור וכבש ועז הוי מצי למיפרך הכי:

מן במתכונתה דקטרת וכתיב לגבי קטרת [4] לא תעשו [ו] לכם לכם הוא דאסור אבל למוסרו לציבור פטור ותיהדר קטרת [ז] ונילף משמן מה שמן כי מפטם לחציין פטור אף קטרת נמי כי מפטם לחציין פטור אלמה [ח] אמר רבא קטרת [ט] שפטמה לחציין חייב שמן שפטמו לחציין פטור אמר לך רבא גבי שמן כתיב ובמתכונתו לא תעשו כמוהו כמוהו הוא דאסור אבל חציו שפיר דמי גבי קטרת [י] דכתיב והקטרת אשר תעשה כל עשייה דקטרת אפשר דמקטיר פרס שחרית ופרס בין הערבים ת"ר [כ] שמן המשחה מר דרור ה' מאות קדה ה' מאות קנמן בשם ה' מאות וקנה בשם חמשים ומאתים נמצאו כולם אלף ושבעה מאות וחמשים [יא] תנא מניינא קמ"ל תנא הא קא קשיא ליה אימא קנה בשם כקנמן בשם מה קנמן בשם מחציתו בחמשים ומאתים אף קנה בשם מחציתו חמשים ומאתים דהוו להו תרין אלפים ואימא ה"נ אם כן נכתוב קרא קנמן בשם וקנה בשם מחצה ומחצה חמשים ומאתים אמר ליה רב פפא לאביי כשהוא שוקל בהכרע הוא שוקל או עין בעין הוא שוקל אמר ליה רחמנא כתב בד בבד ואת אמרת בהכרע [לא] והאמר רב יהודה הקב"ה יודע [יב] הכרעות אלמא דאית בהו הכרע אלא אמר רב יהודה דקנמן בשם אמאי מייתי מחציתו דחמש מאות חמשים ומאתים בחד זימנא וחמשים ומאתים בחד זימנא כיון דכולהון ה' מאות הויין נייתי ה' מאות בבת אחת ש"מ מדקמייתי לה לקנמן בשם בתרי זימני הכרע אית ביה והקב"ה יודע בהכרעות ומאי בד בבד אמר רבינא [לא] משלקו [יג] העיקרין דברי ר' יהודה א"ל רבי יוסי והלא לסוך העיקרין אינו סיפק [לג] כיצד עושה הביאו העיקרין ושלקום [לד] במים והציף עליהן שמן [לה] המשחה וקלט את הריח וקיפחו אמר לו ר' יהודה וכי

[1] אף כאן כרת. [2] אמר רבא שאני מגדף דהואיל ועיקר איסורו היינו במחשבת הלב ומחשבה לא הויא מעשה אבל בעלמא היכא דלא אזלינן בתר מחשבה אמרינן דהקשת שפתיו הוי מעשה: מתיב ר' זירא. יצאו עדים זוממין. (בהי) בריייתא היא בתורת כהנים דקתני אי מה עבודת כוכבים שחייבין עליה מיתת ב"ד. אף אינו מרבה אלא את שחייב מיתת ב"ד את מה אני מרבה כגון מקלל אביו ואמו ומסית ומדיח [ונביא] השקר והעדים זוממין ת"ל ועשה יצאו אלו שאין בהן מעשה הלכך אין בהן חטאת: ואמאי. אין בהן מעשה והא בעדים ע"פ כתי' על פי שנים עדים ונימא דעקימת שפתו הוי מעשה וליחייב חטאת: אמר רבא. שאני עדים זוממין הואיל וישנן בראייה שעיקר עדותן היינו שמעידין שראינו כך וכך ובראייה לית בה מעשה להכי לא ניתנה שגגתן לכפרה דאין בהן מעשה: לחייב על כל אחת ואחת. על כל מין ומין: [3] היינו לאו שבכללות שכולל חלב דשור וכשב ועז: ורבנן סברי אין לוקין. ומיהו חדא מיהא לקי: דמייתרי ליה קראי. לחלק דנכתב קרא כל חלב לא תאכלו והיה הכל במשמע: שפיר קאמרי ליה. רבנן דלמישרי חלב דחיה אתו ולא לחלק: אלא היינו טעמא דר' ישמעאל דקסבר. נכתוב כל חלב שור למעוטי דחיה וכשב ועז הוו בכלל שור דבהמה גינהו כמו שור אלא למאי הילכתא כתבינהו לחלק: הוה אמינא נילף שור משבת כתיב הכא שור וכתיב גבי שבת ושורך וחמורך מה גבי שבת חיה ועוף כיוצא בהן דוכל בהמתך יתירא דאסור לעשות בהן מלאכה בשבת ויש מלאכה בעופות כגון דש באווזין ותרנגולין: אף הכא באכילת חלב חיה ועוף כיוצא בו דחלבה אסור: שפיר קאמרי ליה. קסבר ר' ישמעאל א"כ לכתוב קרא כל חלב כשב בלבד ולא מצית מיגיה ג"ש משבת דלא כתיב תמן כשב ולא עז. הואיל ונתרבה בנסכים. דכתיב ונסכיהם חצי ההין לפר: מה לעז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים בחיבה. דכתיב והקריבה עז בת שנתה מה שאין כן בהנך שור נתרבה אצל עבודת כוכבים בצבור דכתיב ועשו כל העדה פר בן בקר וכו': שכן יש בהן צד רבוי. שור יש לו רוב נסכים שראויין למזבח כשב אליה שלו קריבה למזבח מה שאין כן בעז: שפיר קאמר ליה דמצרך צריכין ולא לחלק אתו: לעולם. כדקאמרינן מעיקרא דא"כ דלא לחלק אתו דחיה אף באיסור חלב ליתא: ושור וכשב ועז לא אתי אלא לחלק: מכלל דרבנן דאמרי דצריכי סברי לא ילפינן דבר מענייני והא היינו אחת מי"ג מדות שהתורה נדרשת: ר' ישמעאל סבר למדין. לאו דכל חלב שור מן לאו דחקת עולם דחוקת עולם ודאי בענינא דקדשים כתב דלפניו ולאחריו אינו מדבר אלא בקדשים אבל האי כל חלב שור לא כתיב בענינא דקדשים כל כך דהא סמיך ליה וחלב נבלה וחלב טרפה דהיינו דחולין וכיון דילפי לאו דכל חלב מהלאו דחקת עולם דכתיב בקדשים (אבל האי כל חלב שור לא כתיב בענינא דקדשים דלית בהו חיה) אפי' כתיב כל חלב לא תאכלו סתמא (דלא) [ולא היה] כתיב שור וכשב ועז לא איכא לספוקי בחלב דחיה דהא ליתא בקדשים: הלכך שור וכשב ועז לחלק למלקות הוא דאתא וחייב על כל אחת ואחת [7] איסורא בעלמא אבל לחלק מלקות לכריתות אכתי לא ידעינן אלא ילפינן לאו דכל חלב ולאו

[ב] נראה דל"ל המפר' כי לית ביה מעשה מ"מ אית ביה חיוב תנאת כדסבירא ליה כו'. [ג] ע"כ שייך לדף ג ע"ב. [ד] נראה דל"ל לוקין על לאו שבכללות והייגו לאו וכו'. [ה] נראה מזה דרבינו היה לו גירסא אחרת כאן דרבנן סברי דלא ילפינן מיתורא רק לאיסורא בעלמא דעובר בג' לאוין אבל לא למלקות.

הגהות הב"ח

(א) גב' ואת אמרת בהכרע אמר ליה והאמר רב יהודה הקב"ה יודע בהכרעות וכו' קנמון בשם אמאי מייתי מחציתו חמש כל"ל ואות ד' נמחק: (ב) רש"י ד"ה נקלין וכו' בס הס"ד ואח"כ מ"ש לשוך המפטם: (ג) ד"ה וסכן וכו' פעמו הס"ד ואח"כ מ"ש שעשה משה דכתיב ואשר יתן:

רבינו גרשום

אין חלוקין דאין בהו מעשה: קסבר. ר' יוחנן מאן תנא מתני' דבריתות ר' עקיבא היא דאמר לא בעינן מעשה דאפי' כי לית ביה מעשה [ב] (לית ביה חילוק חטאת) כדסבירא (ד)ליה במגדף דחייב חטאת אע"ג דלית ביה מעשה כדתרצינן מתני' בשמעתין דלעיל הלילכך טעמא דידי דלית בהו חילוק משום דשניהם בלאו אחד נאמר: ורישא לקיש. אמר לך אנא ודאי כרבנן סבירא לי דבעינן מעשה אלא אפי' מתני' ר' עקיבא כדקאמרת אפי' הכי לא קשיא לי נהי דלא בעי ר' עקיבא מעשה רבה כרבנן מעשה דזוטא מיהא בעי לאפוקי דיעוני דלית ביה אפי' מעשה דזוטא כלל והלכך לא הוי חילוק ובעל אוב לר' עקיבא מאי מעשה דזוטא אית ביה הקשת זרועותיו שמקיש זרועותיו זה בזה ומדבר מבין שחיו ומבין אצילי ידיו ע"י כישוף: ומגדף אית ביה מעשה דזוטא עקימת שפתותיו: קא ס"ד. דהקשת זרועותיו לריש לקיש הוי מעשה דזוטא אפילו מדרבנן מדלא פליגי רבנן בבעל אוב כדפליגי במגדף: מיתיבי וכו' ניתני לרבנן יצא מגדף ובעל אוב דלית בהו מעשה אין הכי נמי דאי בעי למיתני אלא חדא מן תרתי קתני יצא מגדף וה"ה לבעל אוב: וליתני יצא בעל אוב ולא ליתני יצא מגדף: מגדף איצטריך. סד"א הואיל וכתיב כרת דידי' במקום קרבן דכתיב לעיל והיה אם מעיני העדה נשתה לשגגה אימא מדרז ליה רבנן לר' עקיבא דמעשה דזוטא הוי מעשה וליחייב קרבן קמ"ל דלא ולהכי תנא יצא מגדף: עולא אמר בעל אוב דקתני: במתני' דחייב חטאת לדברי הכל במקטיר לשד שיטענו לדבר מבין שחיו דהקטרה היינו מעשה רבה: א"כ. מקטיר לשד היינו ע"ז: אלא. במקטר לשד שלא לשום עבודה אלא על מנת להחברו שיבא אליו ויקברץ לו שדים הרבה שיעש' רצונו: א"כ היינו חובר חבר. שמקבץ כיתות של חיות ושל נחשים ע"י כשוף דאינו אלא בלאו: א"ל אע"ג דמקטיר לשד על מנת להחברו לשום אוב היינו חובר וחובר חבר בלאו גרידא הוא התורה אמרה חובר חבר כגון זה דבעל אוב בסקילה ובשונג חטאת: אחד חובר גדול. שמקבץ כיתות של חיות גדולות: ואחד חובר קטן. שמקבץ חיות קטנות: ואפ' נחשים ועקרבים דחייב על לאו דלא ימצא: אמר אביי אפ' חובר למיצמד זיבורא ועקרבא שידחקו זה את זה ויהרגו זה את זה

אסור: ואי קא אתאן בחרייה. שרוצין להזיקו ומשום הכי מחברן שלא יוזיקוהו שרי: הקשת שפתיו דמגדף לרבנן להוי מעשה ואמאי קא אמרי יצא מגדף: [2] אמר רבא שאני מגדף הואיל ועיקר איסורו היינו במחשבת הלב ומחשבה לא הויא מעשה אבל בעלמא היכא דלא אזלינן בתר מחשבה אמרינן דהקשת שפתיו הוי מעשה: מתיב ר' זירא. יצאו עדים זוממין. (בהי) בריייתא היא בתורת כהנים דקתני אי מה עבודת כוכבים שחייבין עליה מיתת ב"ד. אף אינו מרבה אלא את שחייב מיתת ב"ד את מה אני מרבה כגון מקלל אביו ואמו ומסית ומדיח [ונביא] השקר והעדים זוממין ת"ל ועשה יצאו אלו שאין בהן מעשה הלכך אין בהן חטאת: ואמאי. אין בהן מעשה והא בעדים ע"פ כתי' על פי שנים עדים ונימא דעקימת שפתו הוי מעשה וליחייב חטאת: אמר רבא. שאני עדים זוממין הואיל וישנן בראייה שעיקר עדותן היינו שמעידין שראינו כך וכך ובראייה לית בה מעשה להכי לא ניתנה שגגתן לכפרה דאין בהן מעשה: לחייב על כל אחת ואחת. על כל מין ומין: [3] היינו לאו שבכללות שכולל חלב דשור וכשב ועז: ורבנן סברי אין לוקין. ומיהו חדא מיהא לקי: דמייתרי ליה קראי. לחלק דנכתב קרא כל חלב לא תאכלו והיה הכל במשמע: שפיר קאמרי ליה. רבנן דלמישרי חלב דחיה אתו ולא לחלק: אלא היינו טעמא דר' ישמעאל דקסבר. נכתוב כל חלב שור למעוטי דחיה וכשב ועז הוו בכלל שור דבהמה גינהו כמו שור אלא למאי הילכתא כתבינהו לחלק: הוה אמינא נילף שור משבת כתיב הכא שור וכתיב גבי שבת ושורך וחמורך מה גבי שבת חיה ועוף כיוצא בהן דוכל בהמתך יתירא דאסור לעשות בהן מלאכה בשבת ויש מלאכה בעופות כגון דש באווזין ותרנגולין: אף הכא באכילת חלב חיה ועוף כיוצא בו דחלבה אסור: שפיר קאמרי ליה. קסבר ר' ישמעאל א"כ לכתוב קרא כל חלב כשב בלבד ולא מצית מיגיה ג"ש משבת דלא כתיב תמן כשב ולא עז. הואיל ונתרבה בנסכים. דכתיב ונסכיהם חצי ההין לפר: מה לעז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים בחיבה. דכתיב והקריבה עז בת שנתה מה שאין כן בהנך שור נתרבה אצל עבודת כוכבים בצבור דכתיב ועשו כל העדה פר בן בקר וכו': שכן יש בהן צד רבוי. שור יש לו רוב נסכים שראויין למזבח כשב אליה שלו קריבה למזבח מה שאין כן בעז: שפיר קאמר ליה דמצרך צריכין ולא לחלק אתו: לעולם. כדקאמרינן מעיקרא דא"כ דלא לחלק אתו דחיה אף באיסור חלב ליתא: ושור וכשב ועז לא אתי אלא לחלק: מכלל דרבנן דאמרי דצריכי סברי לא ילפינן דבר מענייני והא היינו אחת מי"ג מדות שהתורה נדרשת: ר' ישמעאל סבר למדין. לאו דכל חלב שור מן לאו דחקת עולם דחוקת עולם ודאי בענינא דקדשים כתב דלפניו ולאחריו אינו מדבר אלא בקדשים אבל האי כל חלב שור לא כתיב בענינא דקדשים כל כך דהא סמיך ליה וחלב נבלה וחלב טרפה דהיינו דחולין וכיון דילפי לאו דכל חלב מהלאו דחקת עולם דכתיב בקדשים (אבל האי כל חלב שור לא כתיב בענינא דקדשים דלית בהו חיה) אפי' כתיב כל חלב לא תאכלו סתמא (דלא) [ולא היה] כתיב שור וכשב ועז לא איכא לספוקי בחלב דחיה דהא ליתא בקדשים: הלכך שור וכשב ועז לחלק למלקות הוא דאתא וחייב על כל אחת ואחת [7] איסורא בעלמא אבל לחלק מלקות לכריתות אכתי לא ידעינן אלא ילפינן לאו דכל חלב ולאו

[ב] נראה דל"ל המפר' כי לית ביה מעשה מ"מ אית ביה חיוב תנאת כדסבירא ליה כו'. [ג] ע"כ שייך לדף ג ע"ב. [ד] נראה דל"ל לוקין על לאו שבכללות והייגו לאו וכו'. [ה] נראה מזה דרבינו היה לו גירסא אחרת כאן דרבנן סברי דלא ילפינן מיתורא רק לאיסורא בעלמא דעובר בג' לאוין אבל לא למלקות.

בז ו מ"י פ"ע מהלכות מאכלות אסורות הל' ג וכפי"ח מהל' מהלכות הל' ג:

בח ב מ"י פ"ז מהלכות ממרים ומוספין הלכה יב:

בט ג מ"י פי"ח מהל' פסולי המקדשין הל' ו:

ל ד מ"י שם הלכה ו:

לא ה מ"י פ"ב מהלכי אישות ביאה הל' ו:

לב ו מ"י פט"ו מהלכות סנהדרין הל' י:

לג ז מ"י פ"ח מהל' כלי המקדש הל' ד:

לד ח מ"י שם הל' ה:

לה ט מ"י פ"ב שם הל' ט:

לו י מ"י פ"ח שם הלכה ד:

לז כ ל מ"י שם הלכה ב:

תורה אור השלם

1. וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי אֶת קֹדֶשׁ יְיָ חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא יט ח

2. וְאִם הָאֵכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֶחְשַׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: ויקרא ז יח

3. וְאִם יִוָּתֵר מִבְּשַׂר הַמִּלֻּאִים וּמִן הַלֶּחֶם עַד הַבֹּקֶר וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הוּא: שמות כט לד

4. וְהַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמַתְכֻנְתָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לְךָ לַיְיָ: שמות ל לז

מוסף רש"י

אתיא הנה הנה לאיסורא. כתיב בנשואין שארה הנה זימה היא, וכתיב באנוסתו כי ערותך הנה, מה הנה כאמור בנשואין עשה הכתוב בתה כבת בתה וכבת בתה, אף באנוסתו עשה הכתוב בתו בבת בתו וכבת בתו, לשריפה. מאחר שלמדת אנוסה מנשואה ונשואה כתיב זימה היא, כמה דכתיב באנוסה דמי וחזור ולמוד בה שריפה מאיש אשר יקח את אשה ואת אמה זימה היא כאש ישרפו אותו ואותן (חגיגה יא: וכעי"ז בנדרים ג. וסנהדרין נא. עה.). ומן ק"ו לא מייתיה לאין עונשין מן הדין, אבל גזרה שוה הוי כאילו מפורש הוא, דהא לגר דכשר לישא מיכתיב הנה יתיה (סנהדרין נא.). מה להלן בסקילה. דכתיב בתלן ירגמו אותם (סנהדרין סו.). שמן המשחה שעשה משה. דכתיב (שמות ל) שמן משחת קדש יהיה זה לי (המפרש הורדות יא:). העיקרין. אותם שרשים של בשמים שאמורים בפרשה, דכתיב ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור וגו' (שם). לסוך העיקרין אינו סיפק. לפי שהשמן לא היה אלא י"ב לוגין ממפרש לקמן והשקרים היו מרובים ואפילו בסיכה היה נגלע בעיקרים כל שכן בשליקה (שם). ושלקום במים. כריסף, שהיו ממגלגלים מן הסמים ושוב לא יהיו בולעים מן השמן כל כך (שם). והציף עליהן. לאחר שהוציאם מן המים כדי שיקלוט השמן מריח הבשמים (שם). וקפחו. ומוציא השמן לגלגל (שם).

שיטה מקובצת

[א] לאכלם מאי לא תוכל לאכול בשעריך מעשר כו' ויצהרך ליחודי: [ב] אכילה אכל חד וחד: [ג] אין לוקין על לאו שבכללות ואע"ג דכולן מפורשין במקרא בהדיא אפ"ה חשיב להו לאו שבכללות משום דא"ע לא נתפרשו שמעינן כולהו שפיר מכלל דלא תוכל לאכול מעשר כו' כדפי' לעיל גבי חלב שור וכשב ועז. תוס': [ד] לחם וכרמל וגלף: [ה] עי' בחדושין: [ו] לחם כקלי: מחייב וכרמל מיחייב כקלי: [ז] שוה דיליף עון עון מנותר דאמר: [ח] תני זבדא בר לוי צ"ע דבפ"ב דזבחים (דף כמ) לא מייתי

[ט] קדש כתיב הכא ואוכליו: [י] עי' בחדושין: [יא] מאנוסתו אחד מגופי תורה: [יב] בו ע"מ למוסרו לצבור צ"ע היכא משכחת לה שהרי לא נעשה ממשה ואילך שום שמן המשחה שהרי הוא קיים לעתיד לבא כדאמרי' לקמן וצ"ל אע"ג דלא צריך אם עשאו למסרו לצבור פטור. תוס': [יג] אתיא ובמתכונתו: [יד] קטרת ותילף אות נ' נמחק: [טו] עי' בחדושין: [טז] מבדבר היה שלקו עם עקרים דברי ר"י: [יז] סיפק אלא כיצד עושה הביאו העיקרין ושראום במים תיכת ושלקום נמחק: [יח] תיבת המשחה נמחק: [יט] פטמו פטור שנאמר ואשר והד"א: [כ] מכריע המקום יודע בהכרעות לשלם שכר המרבה בהכרעות ע"א: [כא] אלא אמר אביי רב יהודה: [כב] העיקרין הבשמים אות ב' נמחק: [כג] טובא שס"ח מנין [אא"ה כן היה הגירסא לפני הכ"מ ובה"ז מחקו כי עיקרין הוי טובא עכ"ה]:

[ל] לעיל ד. וש"נ. [מ] עי' בס' נ"ש שמתק כאן ד"ל יגאי דלא שייך למימר עליו דא"ל יומתן אלא ר' יגאי רבו של ר"י היה אלא נרם אח"כ בני אמר ר' שימאי א"ל יגאי. [נ] זמנים כח:). [ס] מגיגה יח: סנהדרין נא. עה: [ע] יבמות ג.. [פ] [סנהדרין נד. פו.]. [צ] [מוספתא מכות רפ"ג]. [ק] עי' בב"ש. [ר] [לקמן יו: ע"ש]. [ש] [זהורות יא: כל הענין ע"ש]. [ת] נ"א עם העיקרין [עי' בב"ש]. [א] עי' מנחות פ"ב מ"ג ותויו"ט]. [ב] [קדושים פרק א]. [ג] [ע' פרשה ח]. [ד] נ"ל ובתו מאנוסתו לא מחיבת. [ה] [ויקרא יח]. [ו] נ"ל אשר יקח את אשה כו'. [ז] [שמות ל]. [ח] [נ"ל שם"ת]. [ט] [שם].